

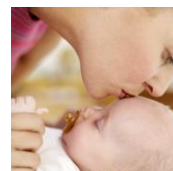
VÝVIN REČI

Nasledujúca vývinová tabuľka slúži ako pomôcka pri identifikovaní komunikačných problémov, ktoré môžu používať nielen rodičia, ale aj odborníci pracujúci s deťmi, napríklad detskí lekári, psychológovia alebo učitelia. Komunikačné schopnosti sa vyvíjajú postupne a každé dieťa prechádza rečovým vývinom svojim tempom. Nasledujúce tabuľky zobrazujú vek, v ktorom väčšina slovensky hovoriacich detí dosiahne vývinové medzníky. Ak dieťa nedosiahne jeden vývinový medzník v ranom veku, neznamená to, že má problém. Ak však dieťa nedosahuje viacero schopností alebo dieťa dosahuje schopnosti uvedené v tabuľke pre nižší vek, je dobré vyhľadať logopedickú pomoc.

❖ 0 – 3 MESIACE

Odpovedá len na reflexnej úrovni

- reaguje na zmeny v prostredí pohybom, plačom
- plače a vydáva hrdelné zvuky (napr. gggg)

❖ 3 – 6 MESIACOV

Reaguje na niektoré osoby a predmety

- sleduje očami pohybujúci sa predmet a načahuje sa za ním
- otáča hlavu za zvukmi
- hrkúta, vydáva samohláskové zvuky (ááá, ááéé)
- usmieva sa, smeje sa nahlas

❖ 6 – 8 MESIACOV

Zaujíma sa o okolie, napodobňuje

- rovnako narába s rôznymi predmetmi (napr. všetko búcha o zem)
- rado sa hrá sociálne hry (varila myšička kašičku, schovávačka pod dekou)
- džavoce, vydáva spoluhláskové zvuky (ba, da, ga, bababa, bagedo)
- rozumie niekoľkým slovám (nie, pá-pá), ak sú sprevádzané gestami a v známych situáciách

❖ 8 – 12 MESIACOV

Používa gestá a zvuky

- správne sa hrá s niekoľkými hračkami (tlačí auto po zemi, gúľa loptu, listuje v knižke)
- často sa na vás pozerá, ak si žiada predmet alebo činnosť, alebo ak sa mu prihovárate
- ukazuje prstom na predmety alebo ľudí, načahuje sa za predmetmi mimo dosahu
- rozumie niekoľkým jednoduchým príkazom v známych situáciách (napr. daj mi pus, zamávaj pá-pá)
- ukáže na niektoré časti tela, bežné predmety alebo osoby, keď ich pomenujete

❖ 12 – 18 MESIACOV

Používa vlastnú malú slovnú zásobu

- používa prvé slová
- rozumie asi 50 slov
- rozumie otázke „čo je to?“
- začína predstierať, že pije z pohára, že spí, že sa češe
- počas hry kŕmi bábiku, češe ju, posadí panáčika do auta, vyklápa kocky z auta a pod.

❖ 18 – 24 MESIACOV

Spája dve slová

- začína predstierať, že jeden predmet predstavuje iný predmet (palička je lyžička, sveter je vankúš a pod.)
- používa 50 - 70 slov
- začína spájať slová do dvojslovných viet (bába hajá, mama daj)
- pýta sa jednoduché otázky (kde?)
- používa prvú gramatiku (podstatné mená v množnom čísle, slovesá v 1. alebo 3. osobe jednotného čísla, rozkazovací spôsob, minulý čas)
- rozumie asi 100 slov

❖ 24 – 30 MESIACOV

Používa rozvité vety s gramatikou

- používa 300 slov
- vyjadruje sa v rozvitých vetách (3 až 5 slovných)
- odpovedá na otázky (Čo je to? Kde je auto? Čo robíš?)
- používa predložky (v, na do), zámená (ja, ty, my)
- skloňuje podstatné mená (napr. mame, tatovi, na stole)
- rozumie, keď hovoríte o veciach, ktoré sa stali v minulosti alebo sa stanú v budúcnosti

❖ 30 – 36 MESIACOV

Používa aj zložité vety

- hrá sa v prítomnosti iných detí so spoločnými hračkami, zatiaľ len vedľa nich
- vie predstierať (napr. predstiera, že mieša polievku)
- používa 450 až 500 slov
- niekedy používa aj zložité vety so spojkami
- používa spojky (a, že, ktorý, alebo, lebo)
- rozumie trojstupňovým príkazom (vyskoč, otoč sa a sadni si)

❖ 3 ROČNÉ DIEŤA

- reč by mala byť **zrozumiteľná** nielen pre matku, či blízkych členov rodiny, ale aj pre cudzích, ktorí počujú dieťa po prvýkrát
- **komolenie slov**, zamieňanie poradia slabík, či hlások sa ešte môže objaviť, ale malo by ísť len o **ťažké slová** (fixky, lokomotíva, bicykel)
- **väčšina hlások** by už mala byť **vyslovovaná správne**
- dieťa by malo vyslovovať správne **samohlásky a,o,e,i,u, dvojhlásky ia,ie,iu, spoluhlásky p,b,m,t,d,n,k,g,h,ch** (s toleranciou do 4 rokov)
- **R,L,C,S,Z,Č,Š,Ž** ešte **môže vynechávať**, alebo **nahrádzať** inými hláskami (ryba= jyba, lyba; lopta= jopta)
- **nemalo by nahrádzať K za T** (kameň = tameň, koník = tonít) alebo naopak **T za K** (tuleň = kuleň), často je s tým spojené aj nahrádzanie hlásky G za D alebo D za G, keďže ide o zvukovo podobné hlásky, rodičia si to niekedy ani nevšimnú
- nemalo by tvoriť hlásky nesprávne (hrdelné R, račkovanie, šušlanie a pod.)

❖ 4 ROČNÉ DIETĀ

- nemalo by **komolit'** žiadne **slová**, aj ťažšie slová, ktoré povie prvý krát zle, by na druhý, tretí pokus malo dokázať povedať správne
- malo by **tvoriť a používať správne takmer všetky hlásky**, zo **spoluhlások** už aj **f,v,d',t',ň, z dvojhások ô** (s toleranciou do 5 rokov)
- **R,L** môže ešte **vynechávať**, alebo ich **nahrádzať** inými hláskami
- **sykavky C,S,Z,Č,Š,Ž** by už mali byť **správne** aspoň **v niektorých slovách**
- nemalo by **tvoriť hlásky nesprávne** (hrdelné R, račkovanie, šušlanie a pod.)

❖ 5 ROČNÉ DIETĀ, PREDŠKOLÁK

- **žiadne komolenie slov**, dieťa by malo byť schopné správne zopakovať aj dlhšie cudzie slová (napr. rododendrón, parašutista)
- **výslovnosť** by mala byť **takmer úplne správna**
- hlásky **R** a **L** by sa mali objavovať **aspoň v niektorých slovách** a **správne**
- **žiadnu hlásku** by nemalo tvoriť **nesprávne**

POUŽITÉ ZDROJE:

www.detskarec.sk: <http://www.detskarec.sk/files/F2.pdf>

www.logomedik.sk: <http://www.klinicka-logopedia.sk/pre-verejnost/nespravna-vyslovnost>